

ویروس کرونا

دکتر فراز مجاب

گروه فارماکوجنوزی دانشکده داروسازی دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی

با این حال تاکنون هفت ویروس کرونای انسانی کشف شده است. آخرین نوع آن‌ها، در دسامبر ۲۰۱۹ در شهر ووهان چین با همه‌گیری در انسان شیوع پیدا کرد.

■ نام‌شناسی

واژه «ویروس کرونا» از کلمه زبان لاتین «corona» به معنی تاج یا هاله گرفته شده است.

ویروس‌های Corona خانواده بزرگی از ویروس‌ها و زیر مجموعهٔ کروناویریده هستند که از ویروس سرماخوردگی معمولی تا عامل بیماری‌های شدیدتری همچون سارس، مرس و کووید ۱۹ را شامل می‌شوند. کروناویروس‌ها در سال ۱۹۶۵ کشف شدند و مطالعه روی آن‌ها به‌طور مداوم تا اواسط دهه ۱۹۸۰ ادامه داشت. این ویروس به‌طور طبیعی در پستانداران و پرندگان شیوع پیدا می‌کند.

این واژه به مشخصه ظاهری ویروئین‌ها (شکل عفونی ویروس) که در زیر میکروسکوپ الکترونی دیده می‌شود، اشاره دارد که حاشیه‌ای از سطح بزرگ و پیاپاز داشته و یادآور تصویری از یک تاج سلطنتی یا تاج خورشیدی است. از این رو، ویروس کرونا را «ویروس تاج‌دار» نیز می‌نامند.

■ ساختار

ویروس‌های کرونا زیر مجموعه کروناویروس هستند. ساختار آن‌ها نیز دارای یک ژنوم RNA معمولی است. افرادی که هم‌زمان دارای بیماری دیگری باشند و کودکان مبتلا به بیماری‌های قلبی، بیشتر در معرض خطر ابتلا به ویروس‌های کرونا هستند. معمولاً شدت سرماخوردگی که ویروس کرونا عامل آن باشد بیشتر است. ویروس‌های کرونا که پس از راینوویروس‌ها بزرگ‌ترین عامل ابتلا به سرماخوردگی هستند، بیشتر در زمستان و بهار باعث سرماخوردگی می‌شوند. اگرچه ویروس‌های کرونا بیشتر در حیوانات دیده می‌شوند، هفت نوع از آن‌ها دستگاه تنفسی بدن انسان را تحت تأثیر قرار می‌دهند. تشخیص این که علت بیماری ویروس کرونا باشد یا خیر کمی مشکل است، چرا که برخلاف راینوویروس‌ها به سختی در آزمایشگاه رشد و نمو می‌کنند.

ساختار این ویروس از دو لایه تشکیل شده؛ هسته این ویروس را مواد ژنتیکی و لایه بیرونی آن را تاج‌های پروتئینی تشکیل داده‌اند.

خانواده ویروس‌های کرونا همیشه از گونه حیوانی به گونه دیگری منتقل شده است. این ویروس برای انتقال آسان‌تر ممکن است تکامل پیدا کند و موجب بیماری سخت‌تری شود.

■ انواع ویروس‌های کرونای انسانی

ویروس‌های کرونا خانواده بزرگی از ویروس‌ها هستند که برای اولین بار در سال ۱۹۶۰ کشف شده‌اند. آن‌ها موجب بروز بیماری‌هایی از خانواده سرماخوردگی در انسان و حیوانات می‌گردند و از ویژگی ظاهری آن‌ها زوائد تاج مانند روی سطوح دیواره ویروس‌ها می‌باشد. گاهی برخی از ویروس‌های کرونا به دستگاه تنفسی حمله می‌کنند و گاهی علائم خود را در روده و معده افراد نمایان می‌کنند. علائم ویروس کرونا در ریه، معمولاً در سرماخوردگی‌های معمول و پنومونی ظاهر می‌شود که معمولاً در بیشتر افراد با سرماخوردگی ملایمی همراه است. در این دسته چهار ویروس کرونا کشف شده است:

HCov-229E ✧

HCov-OC43 ✧

HCov-NL63، کشف شده در سال ۲۰۰۴ ✧

HCov-HKU1، کشف شده در سال ۲۰۰۵ ✧

در هنگ کنگ

این چهار نوع ویروس کرونا، به صورت مرتب در جمعیت انسانی ایجاد بیماری می‌کند و باعث عفونت سیستم تنفسی در کودکان و بزرگسالان می‌شود. اما انواع دیگری از این ویروس هستند که با علائمی شدیدتر مانند سارس، مرس و کووید - ۱۹ همراه می‌شوند.

■ سارس

این ویروس که تصور می‌شود از خفاش در چین ناشی شده باشد، در سال ۲۰۰۲ اپیدمی جهانی سارس را موجب شد که حدود ۸۰۰

از ۲۷۰۹ نفر را گرفته و بیش از ۳۳۲،۷۳ نفر به این ویروس در ۸۰ کشور تأیید شده که از جمله در تایلند، کره جنوبی، ژاپن، تایوان، استرالیا، سنگاپور، نپال، ویتنام، اندونزی، آلمان، روسیه، فیجی، فرانسه، ایران و آمریکا مبتلا شدند. با عبور تعداد قربانیان ویروس کرونا از مرز ۱۰۰۰ نفر سازمان جهانی بهداشت برای بیماری ناشی آن نام رسمی انتخاب کرده: COVID-19 که اشاره‌ای دارد به «کرونا»، «ویروس»، «بیماری» و سال ۲۰۱۹. این نوع ویروس کرونا قبل از این همه‌گیری در انسان دیده نشده بود. برآوردهای نخستین نشان می‌دهد که درصد مرگ و میر این ویروس بین ۲ تا ۳ درصد مبتلادگان است.

علائم بیماری شامل تب و گاهی مشکلات تنفسی مانند تنگی نفس، تندنفسی و گلودرد و آبریزش بینی است. اولین مبتلایان این بیماری در ووهان در بازار خوراک دریایی کار می‌کردند یا در آن‌جا حضور داشتند؛ ولی با توجه به گسترش بیماری در افرادی که با حیوانات در تماس نبودند سازمان بهداشت جهانی انتقال انسان به انسان را نیز مد نظر قرار داده‌است.

توالی‌یابی ژنوم آن نشان داده که این ویروس RNA تک‌رشته‌ای (راست گرد) و از نوع ویروس کرونا است. مقایسه توالی ژنتیکی این ویروس و سایر نمونه‌های ویروس، شباهت‌هایی با ویروس سارس و کرونا ویروس‌های خفاش نشان داده که احتمال دارد منشأ نهایی این ویروس در خفاش‌ها باشد.

■ پیدایش

نخستین عفونت شناخته شده انسانی در اوایل

نفر را به کام مرگ کشاند. سارس با نام علمی SARS-CoV موجب سندروم حاد و شدید تنفسی در میان مبتلایان شد.

■ مرگ

گونه‌ای جدیدتر از این ویروس در سپتامبر ۲۰۱۲ در مردی ۶۰ ساله در عربستان سعودی کشف شد که به مرگ بیمار انجامید. این مرد چند روز قبل از آن به دبی سفر کرده بود و دومین مورد در مردی ۴۹ ساله در قطر که او نیز درگذشت. کشف بیماری اولین بار در آزمایشگاه Health protection agency's در Colindale لندن به تأیید رسید. شیوع این ویروس کرونا به نام سندروم نارسایی تنفسی خاورمیانه (Middle East respiratory syndrome coronavirus) شناخته شده که به اختصار MERS-CoV خوانده می‌شود. این ویروس موجب مرگ ۸۵۸ نفر در خاورمیانه شد.

■ کرونای جدید (کووید - ۱۹)

در نهایت، در دسامبر ۲۰۱۹ نیز، برای اولین بار در شهر ووهان چین، پس از این که مردم بدون علت مشخصی دچار سینه پهلو شدند و واکنش‌ها و درمان‌های موجود مؤثر نبودند، نوع جدیدی از کروناویروس با همه‌گیری در انسان شناسایی شد. از میان نخستین افرادی که به این ویروس آلوده شده‌اند، مشخص شد که دو سوم آن‌ها با بازار عمده‌فروشی غذاهای دریایی هوانان، که در آن حیوانات زنده نیز به فروش می‌رسد، ارتباط داشته‌اند. تا ۳۰ بهمن، این ویروس جدید کرونا، جان بیش

■ مدت حیات در محیط

ویروس کرونا می‌تواند در محیط اطراف و حتی بیمارستان‌ها از طریق تماس با دستگیره در، تخت، دکمه‌ها، میزها، لبه تخت و دست زدن به سطوح پلاستیکی و فلزی دیگری که در تماس مستقیم با فرد بیمار هستند منتقل شود. یافته‌ها نشان می‌دهد رطوبت بالای هوا طول عمر ویروس کرونا را افزایش می‌دهد. مطالعات بیان می‌کنند که ویروس‌های کرونا می‌توانند روی سطح مختلف به‌طور میانگین بین چهار تا پنج روز باقی بمانند. برخی از آن‌ها نیز می‌توانند تا ۹ روز خارج از بدن و در دمای اتاق دوام بیاورند.

■ میزان مرگ و میر

در مقایسه با دیگر بیماری‌های واگیردار می‌توان ویروس آنفلوآنزای A زیرگروه H1N1 را نام برد که میزان مرگ و میر آن در کشورهای توسعه یافته حدود ۰/۱ درصد است. به علاوه آنفلوآنزای خوک سال ۲۰۰۹ که میزان مرگ و میر آن کمتر از ۰/۱ درصد بوده است.

■ منشأ ویروس

منشأ ویروس‌های کرونا که در گذشته همه‌گیر شده بود، در حیوانات بود. ویروس سارس اول در خفاش شروع شد و بعد به گربه‌های ولگرد منتقل شد و بعد هم به انسان رسید. از سال ۲۰۱۴ تاکنون که ویروس مرس در خاورمیانه موجب مرگ ۸۵۸ نفر از ۲۴۹۴ بیمار مبتلا شد، از شتر به انسان رسیده بود. آخرین نوع آن، طبق تحقیقات پژوهشگران، مورچه‌خوار است. البته ممکن است جانوران دیگری هم در شیوع نقشی داشته باشند.

دسامبر رخ داد. این ویروس برای نخستین بار در میانه دسامبر سال ۲۰۱۹ در شهر ووهان (Wuhan) در شرق چین شیوع یافته، که احتمالاً ناشی از یک حیوان آلوده بوده است. کرونای جدید سپس در همه استان‌های چین شیوع پیدا کرد.

■ ویروس‌شناسی

□ عفونت

انتقال ویروس از انسان به انسان تأیید شده است. ویروس‌های کرونا در درجه اول از طریق تماس نزدیک، به‌ویژه از طریق قطرات تنفسی ناشی از سرفه و عطسه تا حدود ۲ متر پخش می‌شوند. RNA ویروس هم‌چنین در نمونه‌های مدفوع از بیماران آلوده یافت شده است. مطالعات نشان داده که این ویروس می‌تواند حتی در دوره کمون عفونی شود، اما بر پایه اعلام سازمان جهانی بهداشت در این زمان «به احتمال زیاد انتقال از افراد بدون علامت است و یک عامل اصلی انتقال نیست».

کد تولیدمثل اصلی این ویروس بین ۱/۴ و ۳/۹ برآورد شده است، بدان معنی که، در صورت عدم کنترل، ویروس به‌طور معمول در هر عفونت ایجاد شده، ۱/۴ تا ۳/۹ مورد جدید ایجاد می‌کند. مشخص شده که ویروس قادر به انتقال در طول زنجیره‌ای حداقل چهار نفر است.

ویروس کرونای جدید به نظر می‌رسد کم‌خطرتر از سارس باشد و در ۱۵ تا ۲۰ درصد موارد به‌صورت شدید بروز یافته است. برآوردهای نخستین نشان می‌دهد که درصد مرگ و میر این ویروس بین ۲ تا ۳ درصد مبتلشدگان است.

■ علایم اصلی بیماری کرونا

با توجه به نوع ویروس کرونا، علایم می‌تواند از نشانه‌های سرماخوردگی عادی تا تب، سرفه، تنگی نفس و مشکلات حاد تنفسی باشد. همچنین بیمار ممکن است سرفه‌های چند روزه ظاهراً بدون دلیل نیز داشته باشد. ویروس کرونا مرس، برخلاف سارس، نه تنها دستگاه تنفس بلکه اعضای حیاتی دیگر بدن مثل کلیه و کبد را نیز درگیر می‌کند. در موارد حاد مشکلات گوارشی نظیر اسهال، نارسایی حاد تنفسی، اختلال‌های انعقادی خون و نارسایی کلیه نیز گزارش شده است که این مورد می‌تواند بیمار را به همدیالیز نیازمند کند.

■ نحوه انتقال بیماری کرونا

بسته به نوع ویروس کرونا، روش‌های انتقال آن متفاوت است. در برخی از موارد روش‌های انتقال بیماری از انسان به انسان شبیه بیماری آنفلوآنزا از طریق سرفه و عطسه است. با این حال، احتمال انتقال بیماری در فضای باز بسیار محدود بوده و موارد انتقال انسان به انسان در مواردی رخ داده که افراد به مدت طولانی در فضای بسته در کنار فرد بیمار بوده‌اند مانند افرادی که در بیمارستان‌ها با بیماران در ارتباط هستند. هنوز مشخص نیست که این بیماری نخستین بار از طریق جانوران به انسان منتقل شده است یا از طریق سطوح آلوده به ویروس.

■ واکسن

اگرچه تلاش‌های بسیاری برای تولید واکسن این ویروس انجام شده، اما هنوز واکسن یا داروی مخصوص ضدویروسی برای ریشه‌کن کردن،

درمان قطعی، جلوگیری و یا مقابله با عفونت‌های ناشی از ویروس کرونا به‌طور عام وجود ندارد.

■ پیشگیری و درمان ویروس کرونا

انواع مختلف ویروس کرونا هم امکان انتقال از حیوانات به انسان و هم امکان انتقال از انسانی به انسان دیگر را دارا است. شواهدی در دست نیست که نشان بدهد که کرونای جدید از حیوانات خانگی به انسان قابل انتقال باشد. انتقال فرد به فرد بیماری از طریق قطره‌های ترشحات بینی و دهان که حاوی ویروس هستند صورت می‌گیرد، این قطره‌ها معمولاً پس از مسافتی کوتاه به پایین می‌افتند در نتیجه، ویروس کرونا دارای ذرات معلق هواپخش نیست. توصیه‌های سازمان جهانی بهداشت برای پیش‌گیری از ابتلا به ویروس کرونا از این قرار هستند:

✧ **تمیز کردن مرتب دست‌ها:** شستن دست‌ها با آب و صابون یا تمیز کردن دست‌ها با ضدعفونی‌کننده‌های حاوی الکل می‌تواند این ویروس را از بین ببرد.

✧ **رعایت فاصله از دیگران:** رعایت فاصله دست کم ۲ متری از دیگران، به‌خصوص از کسانی که سرفه یا عطسه می‌کنند، امکان انتقال ویروس از طریق قطره‌های ترشحات بینی و دهان را کاهش می‌دهد.

✧ **پرهیز از تماس دست با چشم، بینی و دهان:** چنانچه دست شخصی به این ویروس آلوده شود، تماس دست با مخاطها می‌تواند منجر به انتقال بیماری بشود بنابراین، باید از تماس دست با مخاطها پرهیز کرد.

❖ **بهداشت تنفسی:** پوشاندن دهان و بینی در زمان سرفه یا عطسه می‌تواند از پخش شدن قطره‌های ترشحات که حاوی ویروس هستند جلوگیری کند، پوشاندن دهان و بینی در زاویه داخل آرنج روش توصیه شده‌است. پس از سرفه و عطسه بهتر است که دست‌ها شسته یا ضدعفونی شوند.

❖ **مراجعه به مراکز درمانی در صورت بروز علایم بیماری:** این علایم شامل تب، سرفه و عطسه، و مشکلات تنفسی هستند. با این حال، اگر فرد تنها علایم خفیفی دارد و سابقه سفر یا زندگی در مکان‌هایی که این بیماری فراگیر بوده (مثل کشور چین) ندارد، بهتر است که در منزل بماند و تا زمان بهبودی کامل به رعایت نکات بهداشتی بالا بپردازد.

❖ **رعایت احتیاط در برخورد با حیوانات یا محصولات گوشتی:** کسانی که به هر نحو با گوشت یا محصولات گوشتی سروکار دارند (از جمله کسانی که برای خرید این محصولات به فروشگاه مراجعه می‌کنند) باید اصول بهداشتی را رعایت کنند، از جمله باید از تماس مستقیم دست با حیوانات یا گوشت خودداری کنند، از تماس دست با چشم، بینی یا دهان پرهیز کنند، و دست‌هایشان را مرتب بشویند یا ضدعفونی کنند. این قاعده شامل تمام انواع گوشت (از جمله پرندگان و ماکیان) و فضولات حیوانی نیز می‌شود.

❖ **پرهیز از مصرف گوشت خام یا نپخته:** مصرف گوشت نپخته می‌تواند به انتقال ویروس منجر شود.

❖ **دور انداختن دستمال پس از مصرف:** هر گاه از دستمال کاغذی برای پاک کردن صورت یا

دست یا برای جلوگیری از پخش عطسه استفاده شد، باید این دستمال بلافاصله دور انداخته شود. دستمال‌های پارچه‌ای باید پس از هر بار مصرف به خوبی شسته شوند.

افرادی که به بیماری مبتلا هستند یا به آن مشکوک هستند باید از حضور در جمع خودداری کنند.

در خصوص ویروس جدید کرونا، سازمان جهانی بهداشت استفاده از ماسک N95 را تنها برای آن دسته از ارائه‌دهندگان خدمات سلامت (نظیر پزشکان و پرستاران) ضروری می‌داند که مشغول فعالیتی هستند که منجر به پخش شدن ترشحات مخاطی یک فرد مبتلا یا مشکوک به بیماری می‌شود، نمونه‌های این فعالیت‌ها عبارتند از: لوله‌گذاری تراشه، تنفس مکانیکی، احیای قلبی ریوی، تنفس مصنوعی به روش دستی و برونکوسکوپی. در سایر حالات، ارائه‌دهندگان خدمات سلامت نیازی به استفاده از چنان ماسکی ندارند، اما در زمان ورود به اتاق بیماری که ابتلا به ویروس جدید کرونا در وی قطعی یا محتمل است باید از ماسک جراحی معمولی استفاده کنند. کسانی که به این بیماری مبتلا یا مشکوک به آن هستند نیز باید در زمانی که در مکان‌های شلوغ حضور دارند از ماسک جراحی معمولی استفاده کنند اما زمانی که در یک اتاق تنها هستند نیازی به استفاده از ماسک ندارند. در چنین شرایطی بهتر است که تهویه اتاق تا حد امکان رعایت شود (مثلاً پنجره اتاق باز نگاه داشته شود).

سایر توصیه‌های سازمان جهانی بهداشت در مورد ماسک از این قرار هستند:

✧ میزان تحرک بیمار محدود نگه داشته شود و اطمینان حاصل شود که قسمت‌های مشترک منزل که در آن رفت‌وآمد دارد (مثل آشپزخانه یا دستشویی) دارای تهویه کافی هستند.

✧ اگر افراد دیگر قادر نیستند که در اتاق جداگانه‌ای زندگی کنند، همیشه حداقل یک متر فاصله را با شخص بیمار حفظ کنند.

✧ تعداد افرادی که از بیمار نگهداری می‌کنند در حداقل ممکن باشد.

✧ به رعایت بهداشت دست‌ها توجه شود. از دستکش و دستمال کاغذی یکبار مصرف برای خشک کردن دست‌ها استفاده شود و هر دو پس از مصرف دور انداخته شود.

✧ اگر بیمار خلط دارد یا سرفه و عطسه می‌کند به وی ماسک جراحی داده شود تا در تمام زمان‌های ممکن از آن استفاده کند.

✧ کسی که از بیمار نگهداری می‌کند از یک ماسک که به خوبی روی صورت فیت می‌شود استفاده کند. از دست زدن به ماسک خودداری شود و پوشیدن و در آوردن آن از پشت سر با کمک بندها انجام شود.

✧ سطوحی که از طریق آن بیماری قابل انتقال است (نظیر دستگیره درها، البسه، ملحفه و غیره) با محلول سدیم هیپوکلریت ۰/۵ درصد (آب ژاول) به‌طور مرتب (دست کم روزانه) ضدعفونی شوند.

■ درمان

هیچ داروی ضدویروس مشخصی برای این بیماری تأیید نشده است و درمان قطعی برای این بیماری وجود ندارد. نشانه‌های بیماری (نظیر

✧ ماسک باید به‌طور کامل بینی و دهان را بپوشاند.

✧ در طول مدت استفاده، از تماس دست با ماسک پرهیز شود،

✧ گذاشتن و برداشتن ماسک به روش صحیح انجام شود (از عقب و با استفاده از بندهای ماسک، نه از جلو و با تماس مستقیم دست با خود ماسک).

✧ پس از تماس دست با ماسک (مثلاً در زمان دور انداختن آن) دست‌ها شسته یا ضدعفونی شوند.

✧ هرگاه ماسک مرطوب شده باشد باید تعویض گردد.

✧ ماسک‌های یکبار مصرف پس از استفاده دور انداخته شوند.

✧ از استفاده از ماسک‌های پارچه‌ای (چندبار مصرف) پرهیز شود.

■ واکسن

برای ویروس کرونا - مرس هنوز هیچ واکسنی وجود ندارد. تلاش‌هایی برای ساختن واکسنی علیه کرونا ویروس - سارس انجام گرفته اما واکسنی که برای انسان‌ها بی‌خطر و مؤثر باشد، هنوز تولید نشده‌است. تلاش‌های زیادی برای ایجاد واکسنی برای ویروس جدید کرونا با توجه به ساختار ژنوم آن در جریان است.

■ بستگان و نزدیکان

توصیه سازمان جهانی بهداشت برای مراقبت از موارد خفیف‌تر بیماری در منزل شامل این موارد است: ✧ بیمار در اتاقی که تهویه کافی دارد نگاه داشته شود.

بیمارانی که اختلال تنفسی پیدا کرده‌اند، اکسیژن باید به حدی داده شود که غلظت اکسیژن خون به بالای ۹۰ درصد برسد. اگر بیمار علائم شوک ندارد از تزریق مایعات تنها به مقدار محدود باید بهره برد. اگر بیمار عفونت هم پیدا کرده باید از داروی ضد میکروب مناسب (نظیر آنتی‌بیوتیک مناسب در موارد سپتی سمی) استفاده کرد. استفاده از کورتیکواستروئیدها در مواردی که بیماری فقط ویروسی است، توصیه نمی‌شود، مگر آن که دلیل دیگری برای استفاده از آن‌ها وجود داشته باشد.

✧ در ادامه بیمار تحت مراقبت دقیق قرار می‌گیرد تا در صورت بروز علائم نارسایی اعضای حیاتی، اقدام لازم صورت بگیرد. هم‌چنین درمان بیماری‌های دیگری که به‌طور هم‌زمان وجود دارند به شکل مناسب ادامه می‌یابد.

✧ آگاه ساختن بیمار و همراهانش از میزان وخامت بیماری و پیش‌آگهی آن ضروری است.
✧ بیماران باید از نظر ابتلا به عفونت‌های خونی بررسی و در صورت نیاز درمان شوند.

✧ تشخیص قطعی ابتلا به ویروس کرونا نیز باید با کمک آزمایش Polymerase chain reaction (PCR) روی دو نمونه انجام شود که یکی از مجاری تنفسی فوقانی (نظیر حلق یا بینی) تهیه شده باشد و دیگری از مجاری تنفسی تحتانی (نظیر خلط یا نمونه‌گیری در حین شست‌وشوی ریه).

شست‌وشوی مداوم دست‌ها بهترین روش مقابله با ابتلا به این بیماری معرفی شده‌است. استفاده از دستکش‌های ارزان یک بار مصرف و ماسک هم توصیه می‌شود، هرچند نمی‌توان با قطعیت گفت

(تب) صرفاً با مراقبت حمایتی کنترل می‌شود. در موارد شدید، درمان می‌تواند شامل درمان‌های حمایتی از اعضای حیاتی بدن نیز بشود. سازمان جهانی بهداشت توصیه‌های درمانی مشروحه برای بیماران بستری مبتلا به عفونت حاد تنفسی (SARI) مشکوک به عفونت SARS-COV-2 منتشر کرده است. سازمان جهانی بهداشت هم‌چنین توصیه کرده داوطلبان در کارآزمایی‌های تصادفی کنترل شده برای آزمودن مؤثر بودن و ایمنی درمان‌های احتمالی شرکت کنند. شعبه پکن کمیسیون ملی بهداشت چین توصیه کرده در غیاب داروی تأیید شده برای این بیماری از لوپیناویر/ریتوناویر (Kaletra) به‌عنوان بخشی از برنامه‌های درمانی استفاده شود.

درمان موارد جدی عفونت بهتر است که در بیمارستان انجام شود اما سازمان جهانی بهداشت توصیه می‌کند که وقتی درمان بیمارستانی میسر نیست یا خطرناک است (مثلاً وقتی که تخت‌های بیمارستانی موجود نیست) باید به درمان بیمار در منزل نیز توجه ویژه نشان داد.

مطابق توصیه سازمان جهانی بهداشت، درمان موارد شدید بیماری شامل موارد زیر است:

✧ قدم اول در درمان موارد شدید بیماری، اجرای اقدام‌های لازم برای پیشگیری و کنترل سرایت بیماری به دیگران است، این شامل اقدامات احتیاطی در برابر انتشار بیماری از طریق قطرات، تماس مستقیم، و ریزقطره‌هایی است که در حین پروسه‌های بالینی نظیر احیای قلبی - ریوی آزاد می‌شوند.

✧ قدم بعدی، انجام اقدامات حمایتی است. در

کووید - ۱۹ بین ۱۴-۱ روز و در اغلب موارد، حدود ۵ روز است. این تخمین‌ها هر وقت اطلاعات بیشتری در دسترس قرار بگیرد، به‌روزرسانی می‌شوند.

□ امکان دارد از یک منبع حیوانی مبتلا به کووید - ۱۹ شد؟

با وجود این که به نظر می‌رسد این ویروس از یک منبع حیوانی پدیدار شده باشد، در حال حاضر فقط از انسان به انسان منتقل می‌شود. با وجود این، موقع بازدید از بازار حیوانات، برای محافظت، از تماس مستقیم با حیوانات و سطوحی که در تماس با حیوانات هستند، باید خودداری شود. در کل باید همیشه غذای سالم و امن مصرف شود. گوشت خام، شیر و اعضای حیوانات با احتیاط حمل گردد. از مصرف گوشت خام و محصولات حیوانی‌ای که به اندازه کافی پخته نشده‌اند، خودداری شود.

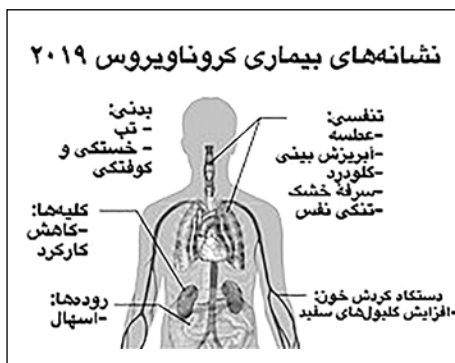
□ امکان دارد کووید - ۱۹ را از حیوان خانگی گرفت؟

نه. شواهدی مبنی بر این که حیوانات همراه و خانگی‌ای مثل گربه و سگ به ویروس جدید کرونا آلوده شده باشند یا بتوانند ویروسی که باعث کووید - ۱۹ شوند را پخش کنند، وجود ندارد.

□ ویروس جدید کرونا چقدر روی سطح زنده می‌ماند؟

به نظر می‌رسد این ویروس مثل بقیه ویروس‌های کرونا عمل می‌کند. مطالعات در مورد کووید - ۱۹ می‌گوید ویروس‌های کرونا می‌توانند برای چند ساعت تا چند روز روی سطوح زنده بمانند. این مقدار بسته به شرایطی مثل نوع سطح، دما و

که استفاده از ماسک باعث جلوگیری از ابتلا به این ویروس می‌شود.

لازم است ذکر شود که این ویروس می‌تواند از فرد ناقل بدون علامت هم به افراد دیگر سرایت کند.

■ سؤال‌های رایج درباره ویروس جدید کرونا آیا بیوتیک‌ها در پیشگیری و درمان ویروس کرونا مؤثر هستند؟

خیر. آنتی‌بیوتیک‌ها تاثیری روی ویروس‌ها ندارند. آنتی‌بیوتیک‌ها فقط روی باکتری تأثیر می‌گذارند. کووید - ۱۹ بر اثر یک ویروس به وجود می‌آید؛ پس آنتی‌بیوتیک اثری ندارد. آنتی‌بیوتیک‌ها نباید برای پیشگیری یا درمان کووید - ۱۹ استفاده شوند.

□ دوره نهفتگی کووید - ۱۹ چقدر است؟

دوره نهفتگی به زمان بین ورود ویروس و شروع آشکار شدن علائم این بیماری گفته می‌شود. بیشتر تخمین‌های دوره نهفتگی برای

رطوبت محیط فرق می‌کند. به‌طور کلی ویروس‌ها روی سطوح غیرمنفذدار مثل استیل و پلاستیک بیشتر از سطوح منفذدار مثل پارچه و دستمال زنده می‌مانند.

اگر تصور شود که سطحی آلوده شده، باید با مایع‌های ضدعفونی‌کننده ساده تمیز شود تا ویروس از بین برود. دست‌ها را باید با ژل‌های ضدعفونی‌کننده بر پایه الکل یا با آب و صابون تمیز کرد. از لمس چشم‌ها، دهان و بینی (نقاط T در صورت) باید خودداری کرد.

□ آیا آب‌وهوای گرم شیوع کووید - ۱۹ را متوقف می‌کند؟

هنوز معلوم نیست آب‌وهوا و دما روی انتشار کووید - ۱۹ چه تأثیری دارد. انواع دیگر ویروس‌ها مثل سرماخوردگی معمولی و آنفلوآنزا در ماه‌های سرد سال بیشتر پخش می‌شوند؛ اما معنی آن این نیست که کسی به این ویروس‌ها در ماه‌های دیگر مبتلا نمی‌شود. در حال حاضر معلوم نیست میزان پخش شدن کووید - ۱۹ وقتی هوا گرم‌تر می‌شود، کاهش پیدا می‌کند یا خیر.

□ در یافت بسته از منطقه‌ای که در آن کووید - ۱۹ گزارش شده، امن است؟

آری. احتمال اینکه یک فرد آلوده، بسته‌های پستی را آلوده کند، کم است. هم‌چنین خطر گرفتن ویروسی که باعث کووید - ۱۹ می‌شود، از بسته‌ای که جابه‌جا شده و در معرض شرایط و دمای مختلفی بوده، پایین می‌باشد (با این حال اگر فاصله بین مبدا و مقصد کوتاه است، بهتر است احتیاط شود و موقع گرفتن و باز کردن بسته مراقب بود و حتماً دست‌ها را با آب و صابون شست و سطوحی که بسته با آن

تماس داشته را ضدعفونی کرد).

□ آیا کاری هست که نباید انجام داد؟

کارهای پایین در مقابل کووید - ۱۹ مؤثر نیستند و حتی می‌توانند مضر باشند:

✧ سیگار کشیدن

✧ خوردن دمنوش‌های گیاهی سنتی

✧ زدن هم‌زمان چند تا ماسک

✧ خوددرمانی‌هایی مثل مصرف آنتی‌بیوتیک

در هر حالت اگر تب، سرفه و تنفس مشکل دارید، دنبال خدمات پزشکی باشید تا خطر شدیدتر شدن بیماری را کم کنید. هم‌چنین سابقه سفرهای اخیرتان را با کادر درمانی در میان بگذارید.

□ زنان باردار در مقایسه با مردم عادی، در مقابل ویروس جدید کرونا آسیب‌پذیرتر یا بیشتر در معرض خطر هستند؟

از گزارش‌های علمی منتشرشده تا این لحظه اطلاعاتی درباره آسیب‌پذیری زنان باردار در مقابل کووید - ۱۹ وجود ندارد. زنان باردار تغییرات ایمنولوژیک و فیزیولوژیک را تجربه می‌کنند که ممکن است آن‌ها را در برابر عفونت‌های تنفسی ویروسی آسیب‌پذیرتر کند. تب بالا در طول ۳ ماهه اول بارداری می‌تواند خطر بیماری‌های مادرزادی خاصی را برای نوزاد افزایش دهد.

□ زن باردار مبتلا به کووید - ۱۹ می‌تواند ویروس را به جنین یا نوزادش منتقل کند؟

ویروسی که باعث کووید - ۱۹ می‌شود، بیشتر از راه تماس نزدیک با فرد آلوده و از طریق قطرات ریز تنفسی منتقل می‌گردد. هنوز مشخص نیست یک زن باردار مبتلا به کووید - ۱۹ بتواند قبل، در حین و بعد از بارداری ویروس را به جنین یا نوزادش

بکشد. اسپری کردن این موادی ممکن است برای لباس‌ها و غشاهای مخاطی مثل چشم‌ها و دهان مضر باشند. با وجود این، هم الکل و هم کلر برای ضدعفونی کردن سطح مفید هستند.

□ واکسن‌های سینه‌پهلو از بدن در مقابل ویروس جدید کرونا محافظت می‌کنند؟

نه. ویروس جدید کرونا، ویروس جدیدی است و واکسن مخصوص خودش را نیاز دارد. محققان سعی می‌کنند که واکسن آن را بسازند.

□ شستشوی منظم بینی با آب‌نمک می‌تواند به جلوگیری از ابتلا به ویروس جدید کرونا کمک کند؟

نه. هیچ شواهدی در رابطه با این که شستشوی منظم بینی با آب‌نمک از ابتلا به ویروس جدید کرونا جلوگیری کرده باشد، وجود ندارد. با وجود این، شواهد محدودی وجود دارد که شستشوی منظم بینی با آب‌نمک می‌تواند باعث بهبود سریع‌تر سرماخوردگی معمولی شود.

□ آیا خوردن الکل می‌تواند از ابتلا به ویروس کرونا جلوگیری کند؟

در برخی افراد باور غلطی ایجاد شده که در واقع مصرف خوراکی الکل می‌تواند نقش پیشگیری از ابتلا به بیماری کرونا ویروس داشته باشد. در صورتی که مصرف هرگونه مواد الکلی به صورت خوراکی تأثیری در پیشگیری از ابتلا به کرونا ندارد، ویروس‌ها به ترکیبات الکلی حاوی ۷۰ درجه صرفاً روی سطوح و دست‌ها حساس هستند و مصرف خوراکی الکل نه تنها تأثیری در پیشگیری از ویروس کرونا ندارد بلکه حتی می‌تواند منجر به مرگ شود. تمامی باورهای غلط درباره مصرف

منتقل کند. با وجود این در موارد محدود اخیر از نوزادان متولد شده از مادران مبتلا به کووید - ۱۹، آزمون هیچ‌کدام از نوزادان برای ویروس کووید - ۱۹، مثبت نشده است. علاوه بر این، این ویروس در نمونه‌هایی از مایع آمنیوتیک و شیر مادر شناسایی نشده است.

■ چند افسانه در مورد ویروس کرونا

□ آیا دست‌خشک‌کن‌های برقی در کشتن ویروس کرونا مؤثر هستند؟

نه. این دست‌خشک‌کن‌ها در مقابل ویروس جدید کرونا محافظت نمی‌کنند.

□ آیا لامپ‌های فرابنفش می‌توانند ویروس جدید کرونا را بکشند؟

نه. لامپ‌های فرابنفش نباید برای استریل کردن دست‌ها یا بقیه جاهای پوست استفاده گردد، چون اشعه آن می‌تواند باعث سوزش پوست شود.

□ اسکنرهای دماسنج چقدر در تشخیص افراد مبتلا به ویروس جدید کرونا مؤثر هستند؟

اسکنرهای دماسنجی که توی فرودگاه‌ها و ویدیوها می‌بینیم، فقط وقتی می‌توانند به فرد مبتلا به ویروس جدید کرونا را تشخیص دهند که طرف تب داشته باشد. یعنی این که اسکنرها نمی‌توانند فرد مبتلایی که هنوز تب ندارد را تشخیص دهند، پس یک نفر می‌تواند از این اسکنرها رد شود ولی مبتلا به ویروس جدید کرونا باشد!

□ اسپری کردن الکل یا کلر روی کل بدن می‌تواند ویروس جدید کرونا را از بین ببرد؟

نه. اسپری کردن الکل یا کلر روی کل بدن نمی‌تواند ویروس‌هایی که قبلاً وارد بدن شده‌اند را

آگاهی از اطلاعات و اخبار درست در مورد کرونا باعث کم شدن اضطراب و استرس می‌شود، اما این اطلاعات باید از منابع معتبر اخذ شود. معتبرترین مراجع بهداشتی و پزشکی دنیا، سازمان جهانی بهداشت (WHO) و مرکز کنترل و پیشگیری از بیماری آمریکا (CDC) و در ایران ستاد ملی مقابله با کرونا هستند.

تا وقتی هم‌چنین مراجعی هستند که روزانه چندین بار سایت‌هایشان را به‌روز می‌کنند، چرا ویدیوی فلان سلبریتی که پشت فرمان خودرو ضبط کرده یا حتی فلان کارشناسی که بدون خواندن آخرین گزارش‌های مراجع بالا یک ویدیو می‌سازد را برای همدیگر می‌فرستیم؟!

مواد الکلی با هدف پیشگیری از کرونا مردود است و مصرف الکل خصوصاً ترکیباتی که بر پایه متیلک هس‌تند در بدن ایجاد سمیت می‌کنند که بسیار خطرناک و دارای عوارض است.

□ خوردن سیر می‌تواند به جلوگیری از ابتلا به ویروس جدید کرونا کمک کند؟

نه. سیر غذای سالمی است که می‌تواند خواص ضد میکروبی داشته باشد. با وجود این، هیچ شواهدی مبنی بر این که سیر از کسی در برابر ویروس جدید کرونا محافظت کرده باشد، وجود ندارد.

□ مالیدن روغن کنجد روی پوست از ورود ویروس جدید کرونا به بدن جلوگیری می‌کند؟

نه. روغن کنجد ویروس جدید کرونا را نمی‌کشد. چند مایع شیمیایی وجود دارند که می‌توانند ویروس جدید کرونا را روی سطوح بکشند. این مایع‌ها شامل ضد عفونی‌کننده‌های بر پایه الکل/سفیدکننده، حلال‌های اتری، اتانول ۷۵ درصد، پراستیک اسید و کلروفرم هستند. با وجود این، اگر این مواد روی پوست یا زیر بینی گذاشته شوند، اثر کم دارند یا هیچ اثری ندارند. حتی گذاشتن این مواد شیمیایی روی پوست می‌تواند خطرناک باشند.

□ ویروس کرونا فقط افراد مسن را به خطر می‌اندازد یا جوان‌ها هم در خطر هستند؟

هر کسی در هر سنی می‌تواند به ویروس جدید کرونا مبتلا شود، اما افراد مسن و افراد دارای بیماری‌های زمینه‌ای مثل آسم، دیابت و قلب، آسیب‌پذیرتر هستند. سازمان جهانی بهداشت به همه پیشنهاد می‌کند بهداشت دست‌ها و تنفس را رعایت کنند.

منابع

1. <https://panevis.ir/1398/12/coronavirus-faq/>
2. <https://fa.wikipedia.org/wiki/%DA%A9%D8%B1%D9%88%D9%86%D8%A7%D9%88%DB%8C%D8%B1%D9%88%D8%B3>
3. https://fa.wikipedia.org/wiki/%D8%B4%DB%8C%D9%88%D8%B9_%DB%B2%DB%B0%E2%80%93%DB%B2%DB%B0%DB%B1%DB%B9_%DA%A9%D8%B1%D9%88%D9%86%D8%A7%D9%88%DB%8C%D8%B1%D9%88%D8%B3
4. <https://en.wikipedia.org/wiki/Lopinavir/ritonavir>
5. <https://www.sbm.ac.ir/index.jsp?siteid=518&fkeyid=&siteid=518&pageid=42632&newsview=89551>

